

"Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Knjinčna velja za Avstro: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K. 50 vin. za celo leto za Nemčijo stane 6 K. 50 vin. za celo leto 6 krov, za Ameriko pa 8 krov; in drugo inozemstvo se skrom naročino z oziroma na visokost poština. Naročino je plačati naprej. Posamezne novice se prodajajo po 8 v.

Gredništvo in upravljivo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrča. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K. 80— za $\frac{1}{2}$ strani K. 40— za $\frac{1}{4}$ strani K. 20— za $\frac{1}{8}$ strani K. 10— za $\frac{1}{16}$ strani K. 5— za $\frac{1}{32}$ strani K. 2.50 za $\frac{1}{64}$ strani K. 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 38.

V Ptuju v nedeljo dne 19. septembra 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska

Obupani ruski odpor. — Gospodarska škoda Rusije čez 8 miljard. — Vsi italijanski napadi krvavo odbiti. — Lepi uspehi na morju. — Kaj bo z Balkanom?

Rusi so se torej v svojem obupanju še enkrat kakor smrtnoranjeni medved vstavili in pričeli na nekaterih krajinah širne fronte celo z ozemljem. Vsi njih napadi so bili seveda krvavo izvrjeni in umikanje razbitih armad našega največjega sovražnika traja naprej.

Skozi celi teden poskušale so tudi čete laškega bandita s svojimi brezuspečnimi napadi. Viroškem obmejnem ozemljem pa so pričele naše fronte z napadom in so dosegle prav lep uspeh.

Na drugih bojiščih ni nič novega. Edino na morju so se nemški podmorski čolni zopet pojavili v krajinah, kjer bi jih živ krst ne pričakoval. Vsled tega velika zmeda med sovražnikom...

Politični položaj na Balkanu se še vedno ni razjasnil in ves svet opira zopet svoje oči na male državice, ki se doslej še niso nagnile na nobeno plat. Precej sigurno trdi časopisje, da se je med Turčijo in Bolgarijo sklenila pogodba, ki bi bila za naše težnje tako ugodna. Rumunska pa je doslej velika uganka. Ali bdeje zmagale rusofilske smeri in oblube, ali pa tretzna pamet, ki veleva rumunski pot v naš tabor? Ničesar se ne more reči; le eno: mi smo na vse pripravljeni in se ničesar ne bojimo!

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 11. septembra. Uradno se danes razglaša:

Rusko bojišče. Naši napadi v Wolhyniji grejo naprej. Derazno in Gorgu sta v naši lasti. Pri Tarnopolu poskusili so Rusi v močnem navalu vsiliti v zavezniške postojanke. Sovražnik bi je pod težkimi izgubami zavrnjen. Bolj južno vzeli smo svojo Sereth-fronto pred premočnimi silami na visočine vzhodno Stryja nazaj. Na visočinah zapadno spodnjega Seretha ljudi boj. Na bojišču v Li-

tavi vzele so naše čete krepko branjeno vas Alba zapadno Kossowe.

Italijansko bojišče. Po daljšem času zopet privič razvila je sovražna artiljerija včeraj živahnješče delovanje na celi primorski fronti. Proti južno-zapadnem oddelku doberdobske planote pričela je danes ponoči infanterija z napadom v fronti Vermigliano-MonteCosich. Sprejeti pri presenetljivega ognja metalcev min plovili so Italijani v svoja zakritja nazaj. V koroški in tirolski obmejni pokrajini se ni ničesar bistvenega zgodilo.

Namestnik generalstavnega čefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 11. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Arma da Hindenburga. V bojih južno-vzhodno od Friedrichstadtta in vzhodno od Wilkowierza vjeli smo nadalje 1050 Rusov in zaplenili 4 strojne puške. Na fronti med Jeziory in Zelwi se Rusi še trdrovratno upirajo. Skušajo s protinapadi močnih sil naš napad vstaviti. Ponoči zamogli smo konečno zavzeti Skidel in severno-zapadno ležeči Niekrasze. Tudi smo Lawno v naskoku vzeli. Napad na sovražne postojanke ob Zelwianki gre naprej. V naše roke je padlo 2700 Rusov in 2 strojne puški. Naši letalni stroji obmetavali so izdatno važne železniške točke Wilejka in Lida.

Arma da princa Leopolda bavarskega. Tudi na fronti te armadne skupine traja boj med cestami Wolkowsk-Slonim in Kobrin-Milowidy z ednakovo ljutostjo naprej. Prehod čez Zelwianko je na posameznih točkah izsiljen.

Arma da Mackensa. Položaj je v splošnem nespremenjen.

Južno-vzhodno bojišče. Nemške čete armade generala Bothmer zavrnile so ljute

protinapade pod težkimi izgubami za sovražnika. Vjele so čez 300 Rusov. Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 12. septembra. Uradno se poroča:

Rusko bojišče. Naše v Wolhyniji se boreče vojne sile so včeraj pri Deraznu reko Goryn in pri Dubnu Iko wo prekoračile. Ruski napadi pri Tarnopolu so postali še ljutješji. Severno-zapadno mesta posrečilo se je sovražniku, vsiliti v naše strelske jarke in pridobiti vas Dolzanka. Ali iz sosednega oddelka prihajajoči nemški in honvedni bataljoni prijeli so nasprotnika na obeh straneh, vzeli so zopet omenjeno vas v naskoku nazaj in so vrgli Ruse zopet na njih postojanke. Nasprotnike izgube so velike. Tudi sovražni napadi južno-zapadno Tarnopola bili so zavrnjeni. C. in kr. čete na Litavskem iztrgale so sovražniku pri Kossovem ležečo močno utrjeno vas Szkuraty.

Italijansko bojišče. Kakor pričakovano, prišlo je včeraj na primorski fronti in sicer zlasti na njenem severnem oddelku do cele vrste večjih bojev, ki so vsi s polnim neuspehom napadajočih Italijanov končali. Pri Flitschu zopet pričeti sovražni infanterijski napad sploh ni prišel naprej. Nasproti Jablonice prisilil je naš ogenj nasprotnik k begu podobnemu umiku.

Istotako bili so napadnali poskusi italijanskih oddelkov, ki so se vgnezdili južno Javorcetu, zavrnjeni. V pokrajini Vršiče divjal je boj celi dan hujše nego kedaj. Tu je zavrnila deželna bramba iz St. Pöltena s priznano hrabrostjo napad. Zopet so ostale vse postojanke trdnovnaši roki; njih predpolje je z mrtvimi Italijani pokrito. Od tol-

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato jo je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojake in romarje ltd.

tisunke, je naš S z c a smo oko

minskega mostičja stal je južni del zopet pod močnejšim topovskim ognjem. Kakor se zdaj kaže, bili so pri tukaj dne 9. septembra pričetem napadu od strani nasprotnika 7. infanterijska divizija, ena skupina alpincev in 2 bersaglieri-bataljona udeleženi. Italijanski inf. regiment št. 25 sam izgubil je pri temu 1000 mož. Na doberdobskem oddelku bilo je več napadov sovražnika kakor vedno zavrnjenih. Na tirolski fronti napadli so Italijani včeraj popoldne v prostoru zapadno Monte Piana s skupinami v velikosti enega bataljona naše postojanke brez uspešno.

Namestnik generalštavnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 12. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Ponoči bili so dokri v Londonu in njega okolice z vidnim uspehom z bombami obmetani.

Armada Hindenburga. Na fronti med Duno in Merečom so dobili boji na posameznih točkah večji obseg. Vjeli smo zopet 1800 Rusov in zaplenili 5 strojnih pušk. Med Iczivrom in Njemenom trajali so trdovratni boji celi dan naprej. Šele danes zjutraj je opustil sovražnik nadaljni odpor. Zasleduje se. Na Zelwanki so sovražne črte na raznih krajih predrete. Sovražnik izgubil je 17 oficirjev in 1946 mož na vjetih ter 7 strojnih pušk. Ruska garda bila je včeraj severno-zapadno Wilne napadena in vržena.

Armada princa Leopolda bavarškega. V ozkih zvezih z desnim krilom armadne skupine Hindenburga zavzelo se je sovražne postojanke vzhodno od Zelwe; tudi pri Koszeli je Zelwanka prekoračena. Na obeh straneh ceste Berezka-Kartuska-Kossow-Slonim je sovražnik vržen. Ta armadna skupina je 2759 Rusov in zaplenila 11 strojnih pušk.

Armada Mackensa. Naše čete so v napadu na obeh straneh železnice v Pinsku. Nekaj prednjih postojank bilo je danes ponoči z napadom vzeti.

Južno-vzhodno bojišče. Nemške zvezne zavrnile so nadaljnje napade pod težkimi izgubami za sovražnika.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 13. septembra. Uradno se razglaša:

Rusko bojišče. Ruski napadi proti naši vzhodno-gališki fronti trajajo naprej. Ob izlivu Seretha bile so močne sovražne sile nazaj vržene. Boj je vodil na raznih točkah do ročne borbe. V streških jarkih severno-zapadno Strusowa razbilo se je več ruskih napadov v križevnem ognju naših baterij. Drugi so bili z bajonetom zavrnjeni. Ponoči podale so se pri Tarnopolu boreče se zavezniške čete v neko na visočinah vzhodno od Kozlowa in Jezierne urejeno postojanko, ki je zvezana z našo, na vzhodnem bregu nahajajočo se postojanko. To gibanje ni bilo od nasprotnika moteno. Pri Novo-Aleksinjecu so pričeli ljudi boji. Vzhodno od Dubna so naše čete v silile do železnice. V pokrajini od Derazna vrgli smo sovražnika na raznih točkah, pri čemur se je dunajski deželnobrambeni regiment št. 24 posebno odlikoval. C. in kr. bojne sile na Litavskem so pri svojem predvčerajšnjem napadu na vas Szkuraty vjele 9 oficirjev in 1000 mož ter zaplenile 5 strojnih pušk.

Italijansko bojišče. Na primorski fronti so se včeraj boji v prostorih Flitscha in Tolmina z nezmanjšano ljutostjo nadaljevali. Zopet so bili vsi napadi pod težkimi izgubami za Italijane odditi. Zopet so obdržali enaše čete brez izjeme vse svoje postojanke. V prostoru Flitscha poslal je sovražnik, ko so se dopoldne njegovi napadi na Rombon izjavili, popoldne sile od južnega zapada proti Javorčku in Globar-Planini. Protiv včeretu je bil tudi ta napad zavrnjen. Italijanska artiljerija obstrelovala je tukaj nabiralne doline svoje lastne infanterije z vidnim učinkom. V pokrajini Vršiča, kjer je nasprotnik že v predvčerajšnjem boju čez 500 mož izgubil, se je včeraj popoldne zopet neki napad izjavil. Tolminsko mostičje napadli so Italijani štirikrat brez uspeha. Bolj južno vladal je razmeroma mir. Ob tirolski fronti bili so zopetni približevalni poskusi sovražnika proti naši Popena - postojanki istotako brezuspešni, kakor vsi prejšnji. Pred obmejnem mostom leži mnogo čez 100 mrtvih Italijanov.

Namestnik generalštavnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 13. septembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Armada Hindenburga. Na levem bregu Dune med Friedrichstadtom in Jakobstadtom je sovražnik iz večih postojank vržen. Bolj južno se je umaknil. Sledče nemške čete dosegle so cesto Eckengrabens-Rakiški. Dosegli smo na raznih krajih železniško črto Wilna-Dünaburg-Petersburg. Na spodnji Zelwanki bili so razni močni protinapadi sovražnika zavrnjeni. Vjeli smo včeraj čez 3300 Rusov in zaplenili 1 top in 2 strojne puški.

Armada princa Leopolda bavarškega. Sovražnik je v nazadovanju. Zasleduje se ga živahnno. Vjeli smo čez 1000 Rusov.

Armada Mackensa. Odporni nasprotniki je na celi fronti zlomljen. Zasledovanje se je v smeri proti Pinsku pričelo.

Južno-vzhodno bojišče. Nemške čete so včeraj zapadno Tarnopolu več močnih sovražnih napadov krvavo zavrnili in pritiski par sto vjetih napravili. Ponoči zavzele so neko ugodno postojanko par kilometrov zapadno od dosedanja, brez da bi jih nasprotnik motil.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od torka.

K.-B. Dunaj, 14. septembra. Uradno se razglaša:

Rusko bojišče. Položaj v vzhodni Galiciji je nespremenjen. Sovražnik napadel je danes zjutraj našo Stryapronto, bil je pa zavrnjen. Tudi v Wolhyniji so Rusi z dovozom novih čet na mnogoštevilnih točkah k napadu prešli. Medtem ko pri Nowo-Aleksinjecu bojiše trajajo, bil je sovražnik pri Dubnu v oddelku Stubiela povsod pod težkimi izgubami nazaj vržen. Naše na Litavskem se boreče bojne sile prekoračile so v zasledovanju nasprotnika južno od Slonima dolino Grawde.

Italijansko bojišče. Po brezuspešnih italijanskih napadih zadnjih dni nastal je včeraj v večjih bojih pri Flitschu in Tolminu odmor. Pri Plavi prepolil je napad naše artiljerije sovražnika na več kilometrov širokem frontnem oddelku. Bežoči Italijani imeli so

velike izgube. Na tirolski fronti bili napadnali pokuši manjših sovražnih oddelkov naši postojanki pri obmejnem mostu v Popolom dolini in v pokrajini Tonale zavrnjeni. A splošnem vladu na južno-zapadni fronti na Pinčezu.

Namestnik generalštavnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od torka.

K.-B. Berlin, 14. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Armada Hindenburga. Na fronti med Duno in Wiljo (severno-zapadno Wilne) smo pod boji v nadaljnem napredovali. Vjeli smo 5200 Rusov, zaplenili eno, 17 municipijskih vozov, 13 strojnih in mnogo bagaže. Tudi vzhodno od Olite predpolil je naš napad. Severno-vzhodno Grodno prišlo je zasledovanje do Lide. Bolj južno približujemo Szczačar-oddelku. Kolodvor Lidi bil je ponoči z bombami obmetan.

Armada princa Leopolda bavarškega. Zasledovanje proti Szczačar je nadaljevalo. Sovražne zadnje čete bile so zavrnjene.

Armada Mackensa. Tudi tukaj mogel sovražnik zasledovanje vstaviti. Videlih smo par sto Rusov.

Južno-vzhodno bojišče. Poljubki pri nemških četah je nespremenjen.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 15. septembra. Uradno se poroča:

Na besarabski meji zavrnile so neki ruski napad. Ob Dnjestru in predvčerajšnimi postojankami vzhodno Buszacava mir. Na vseh drugih delih naše gališke-inori Mihynske fronte prišlo je zopet do težkih, zavrnitev protinapadov sovražnika brezuspešnih bojev. Severno-vzhodno Dubna pustil je sovražnik pri nekem ponemčenem protinapadu razven mnogoštevilno mrtve in 6 oficirjev in 800 mož vjetih ter strojne puške kot plen nazaj. Ogrski armee so pod vodstvom odločnih, samodeljujočih veljnikov zopet dokaze svoje vojne zmožnosti podali. V gozdni in močvirni pokrajini Stryaponti prijateljata vrgla je naša kavaljerija v zadnjih mnogoštevilno sovražnih konjeniških delov nazaj. V Litavi se boreče c. in k. bojne sile dosegle so v zvezi z našimi zavrnitevami. Mesec Szczačar.

Italijansko bojišče. Vtirola obmejni pokrajini so se vršili tudi včeraj vadni topovski boji. Vzhodno od Lodi prelaza pričele so naše čete z napadom in so zavzele sovražno postojanko na "Findastili" ter na višku južno-vzhodno te območje. V zgore. Na primorski fronti streljala je janska artiljerija s povisano ljutostjo proti postojanki od Javorčka do Tolmin. Istorakova pokrajini Vršiča so se izjavili. Istotako preprečili običajne približevalne poskuse sovražnika v doberdobskem oddelku.

Namestnik generalštavnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 15. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Armada Hindenburga. Na mostu zapadno Dünaburga boj. Pri Soloki južno od Dünaburga vrgli smo sovražno valjerijo. Ob Wilji severno-zapadno in severovzhodno od Wilne zavrnili smo sovražne

isunke. Vzhodno od Olite in Grodna šel je naš napad naprej. Južno Njemena bila je Sizara na posameznih krajih dosežena. Vjeli smo okoli 900 Rusov.

Armada princa Leopolda barbarskega. Nasprotnik je čez Szszarona naj potisnjen.

Armada Mackensa. Zasledovanje na Pinšk se nadaljuje. Število vjetih se je čez 700 povišalo.

Južno-vzhodno-bojišče. Nemške so sovražne napade kravno zavrnile.

Vrhovno armadno vodstvo.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Glasom zadnjih uradnih poročil so Rusi na vzhodno-gališki fronti izvršili glavne svoje napade z veliko porabo artiljerijskega streliva. Bili so pa povsod vrženi. Vjeli smo pri Cebrowu 11 oficirjev in 1900 mož. Ali tudi na vseh drugih delih fronte v Wolhyniji in oblikwi so bili Rusi pod ogromnimi izgubami poraženi.

Hindenburgove, princa Leopolda in Mackensenove armade nadaljujejo povsod zasledovanje premagačega sovražnika.

Na italijanskem bojišču je počaj nespremenjen. Lahi so hoteli Monte Piano naše postojanke biti; pa to je bilo preprečeno.

Težave na Rusku.

"Magdeburger Zeitung" poroča: Glasom počil iz Petersburga vršile so se v pisarni lista "Wjedomosti", časopisa velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, policijske preispostave. Zaplenilo se je več tisoč tiskovin in ročkopisov neznanе vsebine. Policia je hotela zapeti čez 59 oseb, ki so se baje spuntale proti ujetju velikega kneza. Ali to povelje se je takoj nazaj potegnilo. Nikolaj Nikolajevič je danes torej v popolni nemilosti.

Mestni zastop v Moskvi je sklenil ostri protest zoper ministra za notranje zadeve zaradi pomanjkanja organizatorčnih lakov v olajšavo vsak dan povečuje se bede seguncev. Le v Moskvi se nahaja čez 700 moč beguncov, ki so svoje vasi pred prodiranjem nemškimi in avstro-ogrskimi četami zapustili.

V zadnjem času se je zasebni promet na teh železnicah zapadno Petersburga vstavil. Tovsod vezijo vlaki s četami in vojnim materialom proti Kurlandu.

Bombe na Baltski-Port.

K.B. Berlin, 11. septembra. Wolffova pisarna poroča: V noči od 9. na 10. septembra uga je ena naših mornarskih zračnih ladij na morsko postojanko flotilji Baltski-Port in njene deležniške naprave nekaj bomb z dobro uspehom. Zračna ladja bila je od nasprotnika uspešno obstrelovana in se je nepoškodovana vrnila.

Šef admiralnega štaba mornarice.

* * *

Utrjena ruska postojanka Baltski-Port leži 40 km pred Revalom pri vhodu v Finsko more. Kot vzhodno pristanišče ima posebno velost. Prebivalstva pa šteje samo 3000 oseb.

Nemški podmorski čolni v Egejskem morju.

Iz Atene se poroča: Francoski parnik "Indianer", ki je na obrežju od Makri nasproti Castellorizzo turške orožnike vjel in vdrl v zalogo bencina, bil je na vožnji v Mudros od nekega nemškega podmorskega čolna torpediran in potopljen. Utonilo je 13 francoskih mornarjev in neki Grk, ostala posadka in potniki so bili rešeni. Neki italijanski parnik, ki je vozil proti Rhodosu, zbežal je pred nekim nemškim podmorskim čolnom v pristanišče nekega otoka.

Agitacija za mir v Rimu.

K.B. Rim, 12. septembra. "Messaggero" poroča, da se nekaj dni sem v Rimu manifeste v francoskem jeziku razdeljuje, v katerih se zahteva od prebivalstva, da naj prične z agitacijo za mir.

Zopet "Zeppelin" nad Anglijo.

K.B. London, 12. septembra. Tiskovni urad (angleški) poroča, da so "Zeppelin" v zadnji noči zopet napad na angleško vzhodno obrežje izvršili. Metali so bombe, pa niso nikogar ranili. Tudi druge škode niso napravili (?).

Nemški podmorski čolni na francoskem obrežju.

K.B. Paris, 13. septembra. "Temps" poroča iz Coruna, da je angleški poštni parnik "Oceania" zbežal v tamošnji pristan, ker je izvedel, da leži pri Cap Finisterre neki nemški podmorski čoln. V bližini francoskega obrežja je videl neko ladjo z 20 osebami, ki so neki angleški potopljeni parnik zapustili. (Torej se nahaja nekaj nemški podmorski čolni tudi že ob francoskem obrežju. Nikjer niso sovražni parniki pred njimi varni! Op. ur.)

8.000 milijonov rubljev ruske vojne škode.

Poročila iz St. Petersburga poročajo, da ceni finančni minister v komisiji dume skodo, ki so jo povzročile vojne operacije doslej na ruski zemlji, na 8 milijard, torej na 8000 milijonov rubljev. Pri temu pa niso zaračunjeni troški evakuiranja bežečega prebivalstva. (Ta svota je pač tako ogromna, da se jo morajo tudi najiskrenjeji prijatelji Rusije vstrašiti. Op. ur.)

Ponesrečeni napad na nemško križarko.

K.B. Berlin, 12. septembra. W.B. poroča:

Dopoldne napadlo je več ruskih pomorskih letalcev neko nemško križarko pred Windau z 8 bombami, ki pa so vse svoj cilj zgrešile. En sovražni letalni stroj bil je dol sestreljen in v mesto Windau prevozen. Njegova posadka, dva ruska oficirja, bila sta vjeta.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Bolgori.

"Neue Freie Presse" poroča iz Sofije m. dr.:

Cudno in značilno za značaj ter moralčno vzgojo Bolgarov je, da nima niti eden rusofil kakšnih simpatij za nezvesto, besedolomno italijansko ljudstvo. Poročila Cadorne vzbujajo le smeh, armado Italije se ni nikdar precenilo, neuspehi ne prihajajo presenetljivo, označenje "Signor Isonzo" (gospod Soča) se splošno rabi. Napram Italiji kot izdajalcu zvezne zvestote se imata čustva v široki množini, kakor napram svojim lastnim nekdanjim zaveznikom (Srbom). Posebno veliko je na Bolgarskem sovražstvo proti Srbiji. Najbolj poljudna pesem na Bolgarskem začenja z besedami: "Sjusnic — ismejni, rasbojnici!" (Zavezniki — izdajalci, roparji!) To pesem poje politiki, vojaki, otroci vsak dan. Godbe igrajo to koračnico v lokalih in vedno se dvigne vihar odobravanja. Vojške godbe igrajo to koračnico; je pač slučaj, da jo igrajo, kadar se vračajo vojaki od vaj v mesto, ravno pred srbskim poslananstvom.

Podmorski čolni pred Algrijem.

K.B. Algir, 11. septembra. Tovorni parnik "Ville de Mostaganem", ki ima službo med Cettie in Mostaganem (v severni Afriki), bil je dne 9. t. m. od nemškega

podmorskoga čolna severno-zapadno od Mostaganema obstreljen in potopljen. Govori se, da je to isti podmorski čoln, ki je potopljal parnik "Aude".

Poveljnik parnika "Aude" poroča: Nahajali smo se na vožnji od Marseille v Oran 90 milj od Orana srečali smo podmorski čoln, ki nas je kmalu s kanonskimi streli posvaril. Na povelje šli sme v rešilne čolne, parnik pa je bil potopljen.

(Nemški podmorski čolni so torej res povsed Angleška in francoska javnost je vsled tega seveda hudo razburjena. Op. ur.)

Izgubljeni milijoni.

"Vossische Zeitung" poroča, da je na Ruskem izginilo nešteto milijonov, ki jih je ruska vlada od začetka vojne v Archangelsk nakazala. Določeni so bili za dela v pristanišču itd. Dela pa se niso izvršila. Novi justični minister Chwostow postal je prvega preiskovalnega sodnika pri peterburških vzhodnih nadšodnjih, Aleksandrowa v Archangelsk. Ta se je ravnokar v Petersburg vrnil in je prinesel naranost neverjetne obtožbe zoper najvišje vladine uradnike v Archangelsku. (Navadne ruske razmere, kjer vsakodobno kakor sraka krade, ako ni ravno mužik . . . Op. ur.)

Velike francoske izgube.

Iz Švice poročajo: Francoski poveljnik v Argonih zapovedal je odpravo zastopnikov časopisov od argonske fronte. Zadnje francoske izgube so največje v dosedanjih francoskih bojih. Francozi so najmanje 35.000 mož izgubili.

Boj nemških letalcev.

W.B. Berlin, 14. septembra. Dne 12. septembra so nemški pomorski letalni stroji izvršili napad na ruske pomorske vojne sile v pristanišču Rige in na Riga-Dünamünde. Eden nemških letalnih strojev opazil je pred pristaniščem sovražno letalno ladjo in jo je uspešno z bombami obmetal. Opazilo se je ognjeni učinek. Drugo letalo napadlo je nekoga razruševalca z bombami in ga enkrat zadelo. Tretje letalo opazilo je pri Anensbergu letalno ladjo in jo je dvakrat zadelo. Četrto letalno stroj imel je pri Zerlu boj z dvema russkima letaloma; posrečilo se mu je, priti do enega razruševalca in ga enkrat zadelo. Peto nemško letalo zadelo je na dva sovražna podmorska čolna in je vrglo nanje dve bombe. Uspeh se ni mogel dognati. Zadnjo letalo je v delavnica v Dünamünde 6 krat zadelo. Delavnice pričele so goreti. Enemu nemškemu letalnemu stroju srečala je pri Rigi ruska ladja na jadre; potopil jo je, ko je rešil moštvo.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Perzija.

K.B. Konstantinopol, 10. septembra. Iz Bagdad se poroča: Ruski in angleški konzul v Kermanšahu, ki sta zbežala v Bamadem in sta se hotela zopet nazaj v Kermanšah vrnil, bila sta na cesti v Kergaverd ob vstašev napadenia. Razvilo se je boj, v katerem je bilo nekaj članov karavane ubitih. Konzula sta pobegnila. V okolici Abdana prišlo je do bojev med Angleži in domačini. Baje imajo Angleži 2000 mrtvih. V Aserbejdšanu nahajajoče se ruske vojne sile so v smeri proti Hoin zbežale. Sovražnosti proti Rusom in Angležem postajajo v celoti Perziji v vsakim dnevom večje in ljutejše.

Razno.

Cenjeni naročniki! Prosimo, da naj vsakdo svojo zaostalo naročnino poravna, ker nam ni mogoče, vsakemu posebej pisati. — Uprava Štajera.

Vpoklic 43- do 50 letnih črnovojnikov. Iz Linca poročajo listi: Deželní glavar Hauser bil je dne 6. t. m. od vojnega ministra za pogovor nekaterih zadev povabljen v avdijenco. Vojni minister je zlasti izrazil upanje, da se bode zamoglo vpoklic 43- do 50 letnih črnovojnikov od 15. oktobra še do novembra preložiti in da se ne bode zgodil vpoklic nakrat, marveč v oddelkih (najprve 43 do 46 letnih).

Cene žita se ne bodo zvišale. Osrednja vlada razglaša, da se najvišje cene za žito, ki so bile določene z ministersko odredbo z dne 12. julija t. l., ne bodo zvišale, ampak ostanejo v veljavi do novežetve v letu 1916. Kmetje se naj torej od gotovih nespametnih govorov ne pustijo zapeljati!

Tovorni promet v Rumuniji. Razglaša se: Tovorni promet z Rumunijo gre preko obmejnega postaj Gymes-Palanka in Verestoronyi Caineni. Za Bolgarijo namenjene pošiljatve niso dopustne.

Imenovanje. Za političnega načelnika okrožnega poveljstva v Michowu na Poljskem je imenovan dosedanji c. kr. okrajni glavar v Velikovcu na Koroškem L. a. s. o. w. y.

Invalidi se vračajo. Dne 10. septembra je došlo iz Rusije 59 avstrijskih invalidnih vjetnikov, katere so zamenjali za ruske invalide, ki so bili v Avstriji vjeti. Od naših domačih regimentov vrnila so se slediči invalidi: infanterist Franc Šramel od 17. regimenta, 7. kompanija; infanterist Anton Majdič od 17. regimenta; infanterist Jožef Vobner od 87. regimenta, 4. kompanija; infanterist Jožef Mauer od 47. reg., 4. kompanija; infanterist Stefan Klaminšek od 47. reg., 4. kompanija; infanterist Jožef Svatinha od 87. reg., 5. kompanija; infanterist Jožef Tratela od 87. reg., 2. kompanija; infanterist Ivan Cerjak od 87. reg., 9. kompanija.

Pivo se ne podraži. Kakor znano, so avstrijske pivovarne za časa vojne dvakrat zvišale cene pivu in sicer vsega skupaj za 6 krov pri 1 hektolitru. Pivovarniške zvezne so dne 1. septembra sklenile na poziv vlade in dale obvezno izjavilo, da sedaj veljavnih cen ne bodo zvišale, dokler višji proizvajalni troški tega ne bodo neobhodno zahtevali.

Igranje v ogrski razredni loteriji je prepovedano. Svarimo torej čitatelje pred nakupom srečke te loterije. Kdor take srečke dobri brez naročila, naj jih uniči ali pa finančni oblasti odda.

Izvažanje jajc. Mariborska „Straža“ agitira na prav prozorni način za izvažanje jajc iz spodnjestajerskih, zlasti iz ptujskega okraja. Pravi, da oblast ne more ovirati prometa jajec itd. „Straži“ bodi povedano, da je treba najprve domače prebivalstvo preskrbeti s potrebnimi jajci, potem šele se naj misli na izvoz. Prav čudno je, da se postavi „Straža“ zdaj v službo špekulantov in brezvestnih prekupevalev.

Za lovce. Opozarjamо lovce, da morajo žandarji zdaj posebno strogo nadzirati, ali imajo lovci pravilne lovskе legitimacije in orozne liste ali ne. Priporočamo torej lovcom, da imajo svoje dokumente v redu, ker bi se jim drugače lahko sitnosti pripetile.

Lepo vreme. Vremenski opazovalci proruskojejo, da bode letos v drugi polovici septembra do skozi celi mesec oktober prav lepo vreme. Obenem pa proruskojejo tudi, da bode letosna zima posebno zgodaj nastopila.

Vestnost ali... „Marburger Zeitung“ piše: Zgolj iz patriotičnega čustva se je, kakor povsed na Avstrijskem, tudi v zeleni Štajerski na deželi kakor v mestih povsod kovino nabiralo. Tudi prebivalci v S. Duhu pri Poljčanah niso hoteli zaostati. Na čelo jūm je stopil dobro znani, splošno spoštovani graščak, ki je pestil istotako v svojih starih graščinskih prostorih pokovinskih predmetih gledati. Med mnogim drugim našel se je tudi neki drugi stari pozabljeni veliki bakreni kotel za žgati iz prejšnjih let; graščak je imel veselje, da bode s tem velikim in vrednim darilom ostalim prebivalcem dal impulz za nabiranje kovine. In res je zbrala mala občina celi wagon bakra in drugih predmetov iz stare kovine, ki se jih je na kolodvoru v S. Duhu ponosno naložilo. Slučajno je bil neki organ c. kr. finančne oblasti navzoč, ki pa se je menda edino za kotel oziroma njegovega lastnika zanimal. Seveda ni bilo težko ime darovalca tega velikega bakrenega darila izvedeti in prav kmalu se je tudi izvedelo, da dotične stare bakrene črepinje niso bile uradno naznanjene ter v evidenci peljane. Darovalec je podelil oblasti gotovo svoto, da ni bil še nadalje zasledovan. Pa še ne dovolj! Med kovinskimi darili prebivalstva nahajala se je tudi neka bakrena havba

kotla za žgati, katere darovalca in prejšnjega lastnika pa se ni moglo najti. Vsled tega se je stopilo do učitelja šole, da naj on s povpraševanjem pri šolski mladini zločinca, pravzaprav patriotičnega darovalca bakrene havbe dožene; seveda je učitelj to odklonil. K sreči pa celo tako vestni ljudje ne morejo slabo vplivati na veliko požrtvovnost prebivalstva.

Cesar Jožef II. nepozabljeni vladar naše monarhije, dejal je koncem leta 1786 enkrat tako-le: „Ako se boste Avstrija in Prusija enkrat odkrito zvezali in medsebojno sporazumno delovali, se nimati ničesar več batit, ne od kake posamezne sile, ne od zvez takih sil: razsodnika boste, ne samov Nemčiji, marveč tudi v Evropi. Vse velesile ju bodo iskale; ne bode jim treba iskati druge sile. Splošni mir bode le od teh dveh držav odvisen!“ — Tako je preročeval nepozabni cesar Jožef II., in kakor vse kaže se bode to preročevanje tudi uresničilo.

Vojnih vjetnikov se ne bode več za delo oddajalo. Uradno se poroča: Oddaja vojnih vjetnikov za dela vseh vrst se je do preklica v stavila. Kadar se jih bode zopet oddajalo, se bode to naznanilo. Zahteve na oddajo vojnih vjetnikov za dela vložiti je torej šele tedaj, kadar se bode čas zopetnega pričetka te oddaje naznanil. Ob tej priliki se izrecno naglaša, da se na oddajo profesionistov tudi za pozneje na noben način ne sme računati.

Pozor na telefonske naprave! Množič se slučaji, da se moti interurbane telefonske naprave, ki so z ozirom na vojaške interese zdaj posebno važne. Zgodi se to — razven posameznih motenj, ki se zgodijo nalašč — v večini slučajev vsled nepaznosti prebivalstva (tako n. pr. vsled metanja železnih žic na žive naprave itd.). Z ozirom na potrebo popolne sigurnosti pred motenjem takih važnih naprav izbaja na vse oblasti strogi ukaz, da na vsak primerni način prebivalstvo opozarja na dalekosežne posledice take nepaznosti.

Konkurz je napovedan čez premoženje umrela Jožefa Roiko, posestnika v Pobrežju pri Mariboru. Upravo ima odvokat dr. M r a v l a g v Mariboru.

V pokoj je stopila poštarica J. K a u f m a n n v Hočah.

Pod državno varstvo postavila so se na Koroškem sledča italijanska posestva: veleposestvo Paternion, obrati italijanskih tyrdik iz kraljevine Fratelli Feltrinelli, Agostino Scarpa, Giuseppe & Giulio Fiorazzo, vsi v Beljaku.

Vstavljeni češki listi. Socijalno-demokratični češki listi „Stredočeske hlasy“, „Polalski Obzor“, „Obzor českého Vyhodu“ so bili od oblasti vstavljeni.

Umrl je v Ljubljani na prizadetih ranah infanterist Ignac Podkrajšek iz Luč pri Konjicah N. p. v m.!

Odlikan Štajerski učitelj. Od štajerskih učiteljev bil je v zadnjem času odlikan g. Franc Stindl, strokovni učitelj v Celju in c. in kr. oberlajtnant v inf. reg. št. 7 (Signum laudis). — Imenovani pa so bili m. dr.: g. Anton Triller, učitelj v Radgoni (inf. reg. št. 47) za oberlajtnanta; Adolf Ferrier, učitelj v Mariboru (inf. reg. št. 3) za lajtnanta.

Na koleri umrl je neki vojak v Sternatalu pri Ptaju. Tudi v drugih spodnjestajerskih krajih se pojavljajo posamezni slučajti te grozne bolezni. Torej pozor!

Velika nesreča je umrljivost otrok poleti, kadar se sveže mleko hitro pokvari in kadar ubogi mali dojenčki ne morejo imeti zanesljive hrane. Vsaka previdna mati bode tedaj začasno napravila poskus, dati svojemu malemu ljubčeku starozzano Nestlejevo moko za otroke, ki jo mali izborno prebavijo in ki je tudi prav poceni. Poskusna doza zastonj po: Nestle-družbi za moko za otroke, Dunaj I, Biberstraße 49a.

Iz Koroške. Most čez Krk (Gurk) pri Rainu ob državni cesti v Unterdrauburg se je s 13. t. m. za okroglo tri tedne zaprl. — Padel je v bojih proti Rusom gospod Hugo Umann, vodja tovarne lesnih izdelkov v G ö r t s c h a b u.

Sadite vojna drevesa. Prav mnogo izmed nas jih še ne more popolnoma pregledati časa, ki ga preživimo in obsegata tega, kar se godi na zemlji, razkriti vsled boja. Mnogo jih živi v zvez-

stem delu za hišo in dom, skrbeč za svoje ljube doma in na bojišču. Kadar pa enkrat nas ne bo več in bodo naši otroci in vnuki pripovedovali o tem, kaj sta doživelva oče in ded v bojih v Galiciji, v grozoviti zimski bitki v Karpatih ali ob Soči, tedaj morajo pa stati žive priče velikega časa na vsakem dvorišču in vsaki občini, ki bodo še poznam rodovom sporočale pozdrave našega železnega časa. Zatorec začnimo in sadimo v jeseni ob slovenski ur spominska drevesa: hraste, lipe, jablane in hruške, orehova drevesa in prave kostanje! Pa negujmo jih, da kmalu zrastejo v vrla drevesa kot spomin na veliki čas svetovne vojne. Sedaj pa moramo ta drevesa oskrbeti, da jih imamo koncem oktobra gotovo pri roki in jih moremo saditi. O ton Brüders, strokovni učitelj in vodja poizvedovalnega mesta za nasad zelenjave in krompirja pri c. kr. namestništvu.

Brežice ob Savi. (Vojnooskrbovalna slavnost). Piše se nam: Dne 22. avgusta t. l. se je vršila o priliki rojstnega dneva našega cesarja v prostorih grof Attems ovega grada velika, obče pristopna vojnooskrbovalna slavnost, katere čisti donesek je namenjen v enakih delih vojnooskrbovalnemu zavodu, zastalom padlih brežiškega političnega okraja in ranjencem tukajšnje rezervne bolnišnice Karansebes. Že iz slavnostnega odbora, kojega vodstvo sta imela v rokah izkušena gospoda dr. Viktor Neuwirth, uradni vodja c. kr. okrajnega glavarstva in dr. Julij Kemény, c. in kr. polkovni zdravnik ter poveljnik tukajšnje rezervne bolnišnice, je bilo razvideti, da se je nameravalo zasnovati slavnost na najširšej podlagi in pritegniti k sodelovanju vse sloje civilnega prebivalstva in vojaštva. Ta nameri se je toliko v polni meri izpolnila, ker je bila slavnost vkljub slabemu vremenu jako dobro obiskana in je presegal tudi znatni uspeh vsa pričakovanja. Dolžnost je torej, tem potom iskreno se zahvaliti vsem damam in gospodom, ki so pripomogli k dobrem uspehu slavnosti; pozabiti pa tudi ne smemo mnogobrojnih daril, ki imajo velik delež pri lepem uspehu. Posebna zahvala pa gre c. in kr. vojaški upravi, ki je omogočila sodelovanje vojaške godbe. Pri sklepnom računu od dne 1. septembra je znašal čisti dobiček okroglo 1500 K, za Brežice gotovo lepa svota.

Odlikan je bil g. Hans Baumann, usnjari in hišni posestnik v Konjicah, z veliko srebrno hrabrostno medaljo. — Enoletni prostovolec medicinc Konrad Eigner, sin nadučitelja v Lipi na Koroškem bil je za njegovo hrabrost od korporala za praporčaka povišan. Njegov brat Eigner ima že srebrno hrabrostno medaljo I. in II. razreda tu pričakuje zdaj podelitev zlate medalje. — Za 40 letno zvestvo službovanje je dobil ravnatelj na ljudski šoli v Slov. Gradcu g. Franc Vrečko o častno medaljo. — Regimentski zdravnik dr. Ernst Dafeck od celjske garnizijske bolnice bil je odlikan z vitežkim križem Franz Jožefovega reda na traku vojaškega službenega križa.

Na polju časti padel je mariborski trgovski pomočnik Franc Karl Klementschitsch v boju proti Rusom. — Na italijanskem bojišču padel je rezervni oficir Julius Derovscek iz Maribora. Pokojnik je bil že z malo in veliko srebrno hrabrostno kolajno odlikan. — Padel je Josef Kordan k, sin posestnika v Običaku pri Celovcu. Bil je ob Dajestru pokopan. Od njegovega starejšega brata že eno leto ni nobenega poročila. — V ljubljani umrl je na prizadetih ranah infanterist Michael Fritz iz Fraunheima pri Mariboru. — Na severnem bojišču padel je dne 30. avgusta oberlajtnant Franc Trobelj, doma iz Slov. Gradca. — Padel je na južnem bojišču Stefan Krepelj iz Račjega pri Mariboru. — V celjski bolnišnici je umrl na ranah, ki jih je pridobil na italijanskem bojišču, sin ptujskega notarja lajtnant Ernst Bratkovič. Odlikan je bil že s srebrno in bronasto medaljo. Pokopali so ga za časno v Celju.

Vlom. Neznani zlikovci vlmili so v hišo posestnika Franca Roiko v Ciglencih in so oropali raznih predmetov v vrednosti 260 kron.

Konj utonil. Od trenskega tabora pri Leibnitzu ušel je konj. Nekaj časa je plaval po Muri. V Ceršaku so pa še živega videli. Potem pa je utonil in voda ga je mrtvega vrgla na neki otoček blizu Murecku.

Izpred sudišča.

Smrtna obsodba.

Zagreb, 13. septembra. Zagrebško divizijsko sudišče je obsodilo domobranskega infanterista Franja Šiokoma-Mlinarja na smrt na vešalih. Obsojeni je kot rekonsalest potbegnil iz bolnišnice in se podal v domačo vas, kjer je oropal neko služkinjo in izvršil večatvin.

Zaradi navijanja cen.

Ptuj, 13. septembra. Pred tukajšnjo okrajno sodnijo (sodnik dr. Pollan) vršila se je obravnavava zoper voditeljico firme Oskar Moses na Bregu pri Ptaju, Frančiško Moses, ki je zaradi navijanja cen že predkaznovana. Tožena je bila, da je navajala cene pri prodaji krompirja in zelja, katerega je hotela potem seveda proč pošljati. Za krompir, ki bi ga lahko dobila po 11 kron, je ponudila 50 vinjarjev več. Zelje pa je celo kupila po 26 vinjarjev za eno glavo. Razprava je zopet podala dokaz, da so prekupečevalci glavni krivci obstoječe draginje. Iz konkurenčne žene drug drugemu cene navzgor, ubogi konzument pa mora potem na ta brezvestna način zvišane cene plačevati. Otožena Frančiška Moses bila je na 500 kron denarne globe obsojena.

Smrtna obsodba v Trientu.

Trient, 15. septembra. List "Tiroler Stimmen" poroča: Dne 6. t. m. bil je v "Tiefen Graben" za kastelom neki vojak, ki je izvršil težki vojaški zločin, prekosodno ustreljen. Od izbruhu vojne v poletju 1914 je to prva smrtna obsodba, ki se je v Trientu izvršila.

31

Poduk o važnejših nadomestilih krme v vojnem l. 1915.

Ako bi nastopilo v posameznih krajih pomanjkanje krme, se lahko porabila eno ali drugo sledeče omenjenih »vojnih krmil« bodisi kot nadomestna krma, bodisi kot pridatek krme.

Kot »vojna krmila« pridejo v poštev:

a) sadovi bukve (bukovice, žir), sadovi divjega kostanja (kostanji) in hrasti (želod);

b) nabiranje sadov in žetje listja je seveda potreba.

Z nabiranju sadov in žetje listja je seveda potreba privoljenja gozdnih posestnikov, ki si ga je poprej pridobil.

Povprečna kemična sestavina teh nadomestnih krmilnih snovi in nekaterih podobnih udomačenih krmil, ki se naj tukaj primerjajo:

Voda	Surov rotein	Mast	v 100 delih			
			Druščak prostic izvleček surove	Surovo vlačno	Pepej	Enote krmljine vrednosti
S a d o v i :						
Bukvice	13	13	27	25	18	4
Divji kostanji	8	8	6	70	6	2
Želod	15	7	5	64	6	3
Rženi otrobi	13	15	4	58	7	5
L i s t j e :						
Jelša	15	16	5	49	12	3
Lipa	12	16	3	45	13	11
Topol	15	11	5	43	20	6
Brest	12	16	3	49	9	11
Lešnik	12	14	3	54	10	7
Jezen	12	10	2	59	9	8
Dobro seno s travnikom	15	12	3	40	23	7
Srednje dobro seno s travnikom	14	9	3	43	25	6
						67

Z ozirom na različnost prebavljivosti se lahko reče, da imajo bukvice, divji kostanji in želod približno isto vrednost kakor travniško (pokošeno) seno.

Glede dobave, ravnjanja in uporabe posaftevnih vojnih krmil se priporoča paziti na sledeče točke.

Bukovice.

Nabiranje: Najvažnejša izmed vseh načinov v uporabi je paša svinj v gozdovih. Kjer to ni mogoče, je nabirati bukovice kolikor mogoče pri suhem vremenu.

Shranjevanje: Dobro na zraku posušeno blago se mora večkrat obračati; umetno sušenje varuje najzanesljiveje pred pokvaro.

Pripravljanje: Bukovice se naj olupijo pred krmiljenjem na tečaju za lupljenje ali vsaj zdrobijo in pred pokrmiljenjem skuhajo. Voda, na kateri je vrelo, je odliši.

Krmiljenje: Svinjam se pokrmi kuhanih bukovic eno kilo za glavo na dan. Ovce in koze jih večinoma ne vživajo. Goveda, ki se pitajo, in molzne krave lahko dobijo, kadar so se navadile, včas vedno večje množine. Konj je z bukovicami ne sme krmiti. Perutnina in domači zajci jemljejo to krmo voljno.

Pripona: Plesnjiva semena se morajo pred krmiljenjem skuhati.

Divji kostanji.

Pobiranje: Otepsti je treba samo zrel sad (ne pa nezrelega, kar se čestokrat zgodi!).

Shranjevanje: Dobro na zraku posušene konstanje je, ne v predebelih plasteh razgranjene, večkrat obračati. Še boljše je sušenje v peči ali na sušilnicah.

Pripravljanje: Zdrobljeno; za mlado in molzno živilo je treba kostanje, ki se ji polagajo, odvzeti grenkobo. Grenkoba se odvzame na ta način, da se delo zdrobljeni kostanji 2. do 3 dni natankajo in da se voda ponovno spremeni ali s pokuhanjem. Voda se mora odliši.

Krmiljenje: Svinjam 1 kilogram za glavo na dan; ovcam in kozam se pokrmi, potem ko se jim je odvzela grenkoba; pol kilograma debelo zdrobljenih. Pitovnim govedom: do 10 kilogramov stolčenih ali debelo zdrobljenih. Molzni živini: do 5 kilogramov po odvzeti grenkobi. Konjim: do 3 kilograme. Perutnini: debelo zdrobljeni in po odvzetju grenkobe.

Pripona: Plesnjivi kostanji se morajo pred pokrmiljenjem skuhati, vodo je odliši.

Želodi.

Nabiranje: Paša svinj se najbolj izplača; sicer se pa pobirajo ob suhih dneh.

Shranjevanje: Na zraku ali vspešneje v peči ali v kaki drugi za to pripravni napravi; močno posušena semena se morajo na suhem in zračnem prostoru razgrniti.

Priprava: Posušene želode je olupiti. Najbolje se pred pokrmiljenjem debelo zdrobijo in dva do tri dni in v večkrat menjani vodi namožjo ali enkrat prekuhajo; v obeh slučajih je vodo odliši. (Namen postopanja je odvzeti grenkobu in odstranitev delov, ki povzročajo zapiranje.)

Pokrmiljenje: Za svinje pol do ene kile za glavo na dan. Ovce in koze: Pol kilograma. Goveja živila: 1 kilogram. Konji: 1 kilogram. Gosi, race, kokoši in domači zajci ljubijo posušene želode.

Pripona: Plesnjivi, pokvarjeni želod se mora skuhati, ako se ga hoče pokrmiti: vodo je odliši.

Krmilno listje.

Nabiranje: Nabira se na ta način, da se odrežejo mladike ter morda slabje veje, ako mogoče, proti večerji. Listje se suši najgotoveje s tem, da se postavi, vezano v šope na kraj, ki je varen pred dežjem. Shranjuje se na zračnih in suhih prostorih.

Krmiljenje: Listje dreves žrejo mnogo živali prav rade, najraje koze in ovce. Pri molzni živili je treba paziti, kadar se krmi listje, ker isto vpliva na dobro mleko.

Pripona: Bukovo in hrastno listje pri živili ni prijavljeno. Skorja akacija velja pri konjih kot škodljiva za zdravje. Tudi listje omele se lahko krmi brez vsakih pomislekov.

Prideluje zgodnjo čebulo! V svežem spominu vsake gospodinje so izredno visoke cene, ki jih je moral plačevati v mesecih maju in juniju za v kuhinjo neobhodno potrebo čebulo. Nezasiljano zviševanje čebulovih cen ima deloma večinoma svoj vzrok v tem, da je bil v zadnjem poletju mesec juli izredno deževen toda malo topel, tako da čebula ni mogla prav dozoret in je iste po zimi zelo mnogo segnila.

Poleg tega se je tudi vsled vojne mnogo manj čebule dovožalo iz Egipta in Italije, kakor v drugih letih.

Da v prihodnjem letu ne nastane stiska zaradi čebule in da bomo tudi v tem oziru samostojnejši in neodvisnejši od inozemstva, bi se naj pečal z nasajevanjem čebule vsak vrtni posestnik, kar se v vrtilih in zemljiščih, ki imajo toplejšo lego in nepretežko zemljo, lahko izvrši brez težav.

Za ta namen je najbolj pripravna srebrnozlatata pomač današnja čebula. Vsaka pradoljala semen lahko oddaja ali najhitreje preskrbuje to same.

Posejati se mora kakor hitro mogoče, najkasneje do konca avgusta na solčnem setveni gredi na prostem. Proti sredoti oktobra se sadi na mestu samem. Na 120 cm široko gredo se nasadi 6 vrst v presledku 10–15 cm.

Važno je, da počnejo rastline korenino še pred nastopom hudega mrza, sicer se posuši čez zimo pred mnogo samosevk. Čebule ostanejo zunaj brez odeje, one pod snegom ne zagnijojo, proti hudim zimam brez snega se lahko zavaruje stev velikimi in smrekovimi venci. V spomladsi se zemlja zrahlja in pogogni s čisto gnojnico. Iz ugodnih leg se že dobi proti koncu maja prve uporabne čebule, ki so zaradi svoje nežnosti in svestnosti več vredne kakor stare čebule preteklega leta.

Koncem junija se lahko zgodne čebule z gred spravijo in se lahko grede nasadijo z drugačno zelenjavo.

Najbolje se nasadi v sredi junija med čebule zimski ohrvot, zelje ali mladičast ohrvot.

Nadaljnja pojasnila o tem nasadu podaje «Poizvedovalno in obveščevalno mesto za nasad zelenjave in krompirja pri c. kr. namestništvu» v Gradiču, c. kr. Grad, dvojnična stran, vrata 7.

Pri vladajočem gorkem letnem času je priporočljivo, se ima v vsaki hiši desinfekcijsko sredstvo. Opozorjam na našnji inzerat Lysoform-tvornic.

Motenja prebave pri dojenkih, driska, diarhoe, črevesni ka- tar itd. so vedno posledice nepravilne izreje in so napravila že mnogim staršem skrbki ter žalost. Ako hočeš svojega otroka izdržati in ga videti uspevali pri dobro-okusni hrani, dajte mu Nestlejevo moko za otroke. Poskusna doza popolnoma zastonj po: Nestle družba za moko za otroke, Dunaj I., Biberstr., 49 a.

Krepkega dečka

s primerno šolsko izobrazbo, ter tudi pridnega 384

trgovskega pomočnika sprejme Jos. Errath v Mokronugu, Dolenjsko

Proda se: 374

poštni voz

(Post-Stellwagen) za 4 osebe, 2 poštna karijola voza, 1 poštna karijota sani pri Franz Hartner v Poličanah.

Dekla

za malo posestvo v bližini Maribora se takoj proti dobrimi plači in oskrbi sprejme. Naslov: Zaff, Pobrež pri Mariboru. 416

2 učenca

iz dobre biše in z dobro šolsko izobrazbo se takoj sprejmeta v trgovini z mešanim blagom F. Schosteritsch, St. Vid pri Ptaju. 419

Franz Schönleb
tovarna orožja in izdelovalnica finih pušk.
Borovje na Koroškem.

Direktin nakupni vir za moderne lovske puške. Reparature, prenaredbe, strokovnjaško, zlasti nove cevi z nedoseženo sigurnost strela in nova kočita načeneje. 380 Ilustrovani cenik brez stroškov.

Trgovec za železje

pridni prodajalec, išče se za takojšnji vstop. Oferte se prosi na: Martin Slabenig, trgovina z železom v Celovcu.

Dva učenca

in eno učenka

zmožne obeh deželnih jezikov, se takoj sprejme v trgovini z mešanim blagom Ludwig Krautsdorfer, Sv. Duha Loča pri Konjicah. Doprise se prosi rekomanirano. 423

6-8000 glav zelja

424

kupi Hans Sirk v Mariboru.

Ljudska kopelj mestnega

kopališča v Ptaju.

Čas za kopanje: ob delavnikih od 12. ure do 2. ure popoldne (blagajna je od

12. do 1. ure zaprta); ob nedeljnih in prazničnih od 11. do 12. ure popoldne.

1 kopelj z vročim zrakom, paro ali „Brausebad“ z rjuho K — 70

Hiša

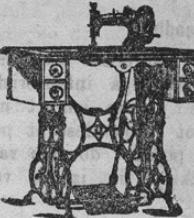
z gospodarskimi poslopji

primerne za gostilno ali trgovino, tik okrajne ceste in železniške postaje, z dvema oraloma dvorišča, vrta, polja in travnika,

da se v najem

s 1. aprilom 1916, oz. s 1. oktobrom 1915. Več pove gračinsko oskrbiščvo Poznanovec, pošta Zlatar, Hrvatsko. 418

Brata Slawitsch v Ptaju

Placatiplatz in Wagnergasse

priporočljiva izvrstna divalna stroje (Nähmaschinen) po sledenih cenah:

Singer A ročna mašina	K 50—
Singer A	K 60— 70—
Dürkopp-Singer	K 70— 90—
Dürkopp-Ringachiff za šivlje	K 130—
Dürkopp-Zentralbobbin za šivlje	K 140—
Dürkopp-Ringschiff za krojalo	K 160—

Dürkopp-Zentralbobbin mit versenkbarer Oberteil, Luxusausstattung K 160— 180—

Dürkopp-Zylinder-Elastik za šivljarje K 160— 180—

Minerva A K 120—

Minerva C za krojalo in šivljarje K 160—

Hove C za krojalo in šivljarje K 90—

Deli (Bestandteile) za vaskeritna stroje. — Najniže cene so nižja takor povsod in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate).

Prosimo, da se načrak zaupno do nas obrne, ker solidnost

se je tistim znana, kateri imajo mašine od nas.

Cenik brezplačen.

G iz najboljših vegetabilij sestavljeni posebej preparirani čai, se kot domače sredstvo zoper obolenje živcev z uspehom rabi.

Ta čaj pomiri žive, odpravi bolečine, poveča telesno moč in splošno dobročutje, pospešuje prebavo.

Edino pristen se dobri ta čaj pri e. in kr. dvoru in nadvojvodnemu komornemu dobabatelju

Julius Bittner

lekarnar

Reichenau, Nižje-Avstrijsko. 194

Ta čaj „Ganglion“ se na vsako posto pošlje proti vpolilativi 3 kron poštne prosti; pri povzetju se cena zviša za 35 vinarjev.

100 lit. domače pijače!

osvežujočo, izvrstna, vzame žejzo, zamore vsakdo z malimi troški sam napraviti. V zalogi so: ananas, jabolka, grenadine, maline, muskatniki, pfefermice, pomaranče, waldmeister, višnje. Vsak neuspeh izključen. Ta domače pijače se piše lahko poleti bladaa, pozimi pa vročo namesto rumu ali žganja. Snovi z namenom navodilom stanjuje 4 K 50 h franko po povzetju. Na 5 takih porcij dajem 1 porcijo zastonj. Za ekonomije, tovarne, večja deloprašta, delavnice itd. neprekrevljive vrednosti, ker delava osvez, ne pa opijani in ne odvzemljivi.

316

Johann Grolich, angeliška drožljila, Brno Št. 636 (Moravska).

Majerski ljudje za mleko

4 ostobe za 40 krav se isčejo. Plača mesečno K 120, njiva in mleko prosta. Vpraša se v nedeljo v hotelu „Stadt Wien“, Maribor. 409

500kron

Vam plačam, ako Vaša kurja očesa, bradavice, rogovo kožo Ria-balzam v 3 dneh brez bolečin s korenino ne odpravi. Cena 1 posodice z garancijskim pismom K 1—. 3 posodice K 2-50, 6 posodice K 4-50 Kemeny, Kasehau (Kassa) I. poštni predel 12/29, Ogrsko. 845

Ježice (Knopfern)

422 kупи v vsaki množini

Alex. Rosenberg, Gradec, Elisabethinergasse 6.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepljanje krvi proti slabosti in bleidičnosti (Bleichsucth) itd.; steklenica 2 K.

— Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1-20 K proti kašlju, težki sapi itd. — Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin.

— Čaj proti gihlu à 80 vin. — Balzam za gihl, ude in žive steki. 1 K; izvrstno mazilo, ki oddstrani bolečine.

— Bleiburski živinski pršak à 1-20 K. Prašek proti odvajjanju krvi v živalski vodi à K 1-60. — Izvirni strup za podgane, miši, ščurke à K 1—. Razpošiljatev

L. Herbst, apoteka Bleiburg na Koroškem. 49

Razglas.

Ker so v petkih dnevi brez mesa, vršijo se

špeharsk

sezmi

vsako soboto.

Prvi špeharski sejem se vrši dne 18. septembra 1915.

Mestni urad ptujski.

Okrajni odbor Ptujski

potrebuje več

delavcev

(Vorarbeiter)

kateri so že kedaj pri

regulacija potokov

delali; oglasiti se je pri gospodu Strassenmeistrju Ljubec ali pri kasirju gospodu Trancu v pisarni okrajnega odbora novi rotovž I. nadstropje

do 25. septembra 1915.

Okrajni odbor v Ptaju

dne 9. septembra 1915.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptaju zraven klalnic in plinarske biše postavljena je parna žaga vsakomur

— v porabo.

Vsakomur se les hodi itd., ter po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati, spahati i. t. d.

Stole (Zimmersessel) SLAWITSCH & HELLER trgovina v Ptaju.

po 3—, 5—, 6— kron se dobijo v zalogni

SLAWITSCH & HELLER

681

Štev. II. 27283
1915 II 2684

Razglas.

Iz deželnih sadnodrevesnih šol v **Gleisdorfu, Brucku na Muri in Celju** se oddajo štajerskim posestnikom v jeseni 1915 odnosno v spomladi 1916 v naslednjem označena jabolčna in hruškina drevesa okroglo skupaj 29.000 komadov.

Od tega se oddajo tri četrtine po znižani ceni 70 vin. za komad kmetskim posestnikom in ena četrtina nekmetskim posestnikom po tržni ceni 1 krone 20 vin. za komad razven zavoja in voznine k železnici.

Naročila sprejema deželni odbor in imajo v danem slučaju obsegati potrdilo občinskega urada, da je dotočnik kmetski posestnik v občini. Ako se potrebuje drevesa za jesensko sajenje leta 1915, naj se to v prošnji izreceno omeni in se mora zgoditi naročilo do 15. oktobra 1915. Prošnje se bodo, dokler je še drevja dovolj, ravno tako za jesensko kakor za spomladano sajenje takoj po objavi tega razglasa sprejemale in po času njih dohajanja rešile. — Več kot 120 komadov se enemu posestniku ne odda. Posestnik se tudi zaveže, da sadi dobljeno drevje na svoji lastni zemlji.

Drevesa se oddajo le proti gotovemu plačilu. Ako je ena ali druga vrsta že oddana, dalo se bode kot nadomestilo drugo enakovredno vrsto; naročitelju stoji prosto, je li hoče to drugo vrsto vzeti ali ne.

Ako se na to nadomestno vrsto ne reflektira, se mora **takoj naznani**.

Drevesa naj naročitelj, ako je to le mogoče, sam prevzame ali pa se jih pošlje po železnici, takoj po dohodu ogleda.

Pritožbe naj se takoj vodstvu drevesne šole vpošlje. Na poznejše pritožbe se ne bode oziralo.

Seznamek

sadnih dreves, ki se oddajo v sadni dobi 1915/16 iz deželnih sadnodrevesnih šol.

Št.	I. Vrste jabolk	a) v Gleisdorfu			b) v Brucku			c) v Celju		
		Visoko deblo	Na pol visoko deblo	Pri-tiljkavo drevesje	Visoko deblo	Na pol visoko deblo	Pri-tiljkavo drevesje	Visoko deblo	Na pol visoko deblo	Pri-tiljkavo drevesje
1	Mošansker štajerski, zimski	4600	100	—	170	5	—	1470	—	—
2	Bohnapfel, veliki renški	1200	40	—	850	160	—	670	—	—
3	Ananas Reinette	32	25	100	—	—	—	215	20	10
4	Baumatova reineta	800	30	30	400	80	28	910	—	5
5	Damason reineta	170	10	—	—	—	—	237	—	—
6	Kanada-Reinette	190	—	15	—	—	—	150	—	—
7	Bellefleur, rumeni	120	5	40	—	—	—	240	—	64
8	Astrachan, beli	—	—	—	70	15	40	—	—	—
9	Charmalovsky	25	10	55	530	15	110	300	—	6
10	Gravensteiner	45	5	—	680	160	100	—	—	—
11	Prestolonaslednik Rudolf	420	25	10	—	—	—	—	—	—
12	Kardinal flaumani	380	—	—	60	—	—	350	—	—
13	London-Pepping	410	5	75	—	—	—	250	—	12
14	Ribston-Pepping	—	—	—	115	76	15	330	—	—
15	Schöner ob Booskopa	315	5	65	—	—	—	360	—	—
16	Lesno jabolko, rudečo pisano	380	—	—	350	—	—	—	—	—
17	Huberjevo moštno jabolko	470	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Danzinger jabolko (Kantapfel)	—	—	—	130	30	—	—	—	—
19	Plemenito jabolko, rumeno	—	—	—	290	30	35	—	—	—
20	Landsberška-Reinette	—	—	—	500	180	110	—	—	—
21	Parmene, zlata zimска	—	—	—	130	130	50	—	—	—
22	Kalvill jesenski, rudeči	—	—	—	260	100	35	—	—	—
23	Reinsko jabolko (Rhein. Krummstiel)	855	10	—	200	60	—	1040	—	—
II. Vrste hrušk:										
1	Diels, putrasta hruška	5	30	160	60	30	5	100	—	70
2	Forellen hruška	—	20	65	—	—	—	—	—	—
3	Dobra Louise iz Avranches	2	35	140	33	24	65	120	—	90
4	Williams, kristjanska hruška	—	—	—	15	2	10	—	—	—
5	Olivier de Serres	—	—	110	—	—	—	—	—	60
6	Pastorka hruška	10	5	90	40	35	120	110	—	—
7	Salzburgerica	7	15	—	34	5	—	—	—	—
8	Zimska dehantska	20	35	95	—	—	—	—	—	—
9	Jelenovka	375	—	—	250	20	—	—	—	—
10	Weilerjeva, moštna	580	35	—	—	—	—	300	—	—
11	Bosez, steklenična hruška	—	—	—	45	5	—	—	—	—
12	Tepka	—	—	—	—	—	—	140	—	—
13	Šaj, moštna hruška	205	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Rdeča hruška (Landbirne)	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Poleg tega se odda še 350 kom. visokih debel (Walnuss), 40 breskev, pritljikavo grmičje, 200 marelic, pritljikavih iz drevesne šole v Celju in Gleisdorfu, 700 kom. črešenj, 190 kom. višenj, visoka in srednje-visoka debla iz sadarske šole v Brucku, ki se oddajo le kmetskim posestnikom po znižani ceni.

Gradec, 6. septembra 1915.

Proti nalezljivosti

moramo se temboj varovati, ker se sedaj nalezljive bolezni, kakor škrletatice, špički, osepnice, kolera, legar v večji mjeri pojavljajo. Zato se naši rabi posodi, kjer se tako bolezni pokazejo, dobro razkuževalno sredstvo, ki naj bi bilo v vsaki hiši na razpolago. Po preizkusu je v sedanosti najboljše razkuževalno sredstvo v zavodu prof. Löffler, Liebreich, Proskauer, Divestea, Vas, Pfeiffer, Vrtutn, Pertik itd.

LYSOFORM

ki je brez duha, brez stupa in po ceni ter se dobri v vsaki lekarni in drožerji v izvirnih steklenicah (zeleno steklo) za 90 vinarjev. Uspeh Lysoforma je zanesljiv in gotov in se zato od vsega zdravnika rabi za razkuževanje v bolniški postelji, za umivanje ran, oteklin, za antisepsične obvezne in za irigacijo.

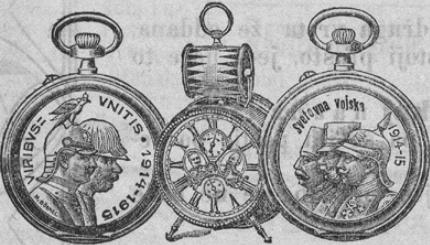
Lysoform milo je fino, nelahko milo za toaleto, ki vsebuje 1 odstotek Lysoforma ter antisepsično učinkuje. To milo se lahko rabi tudi pri najobčutljivejši koži kakor tudi za otroke in dojenčke. Ono naredi kožo mehko in pročno ter nareja tako aromatičen duh. Zadostuje le en poskus in Vi boste vedno rabili le to izvrstno milo, ki je ne navidezeno draga, v porabi pa je jako ekonomično, ker en kos za dolgo časa zadostuje. Komad stane 1 K 20 vinarjev.

"Pfleminz-Lysoform" je dobro učinkujuča, antisepsična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo prežene, zobe obeli in ohrani. Rabi se lahko tudi pri nahodu v grlu, pri kašlju, pri kataru, za grlanje po zdravniških predpisih. Na časo vode zadostuje samo par kapljic. Izvirna steklenica stane samo 1 krono in 60 vinarjev ter se dobri vsaki lekarni in drožerji. Zanimivo knjigo z naslovom: "Zdravje in razkuževanje" (Gesundheit und Desinfektion) pošte na zahtevo zostenj in postnime prost: Chemicer HUBMANN, Referent der Lysoformwerke, Wien XX, Peterschagasse 4.

336

Ura za vojno in birmo 1914—15!

Nikel Jeklo Srebro Zlato

Z dvojnim reliefom: Njeg. Vel. cesar Franc Jožef I. in Viljem II. Viribus unitis 1914 ali pa z novim reliefom treh cesarjev, Viribus unitis 1915 ali kot spomin na svetovno vojsko 1914 za ranjence z gravirno datumom, v jeklenem ali niklastem obložju z dobrim anker-kolesjem K 5—, z usnjastim naročnikom K 6—, z enim svetilnikom K 7—, ekstra-plošča K 8—, z radij-svetilnikom K 10—. Pravo srebro K 12—, 14-karatno zlato K 100—. Niklasta ali jeklena žepna budilnica 15—, z radij-svetilnikom 24—. Cene niklaste ure K 3—. Vojna verižica K 1—. Vojna budilnica „kanona“, budi jake glasno, K 5—. Vojna budilnica „trombler“, bobna generalmars, K 6—. 3 leta garancije. Pošte po povzetju

Prva zaloge vojnih ur

Max Böhnel

Dunaj, IV., Margarethenstrasse 27—51.

Originalni fabrični cenik zostenj.

260

Mestna posredovalnica (Wohnung- und Dienstvermittlung)

službe, učence, stanovanja in posestva
v Ptiju

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje.
Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovju).

Kava

50% cenejša!

Amerikanska štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 11— franko po povzetju. 1/2 kg. veleprimo najfinješi čaj K 2:20, 50 komadov različnih lepih razglednic samo K 1— oddaja A. Sapira, eksport kave in čaja Tiszabogdan 490.

756

Zahtevajte

zostenj in franko moj glavni cenik z 4000 podobami ur, zlatega in srebrnega blaga, godbenih instrumentov, usnjatega in jeklenega blaga, predmetov za domačijo in toaleto, orožja itd.

Prva fabrika ur HANNS KONRAD

e. in kr. dvorni liferant, BRÜX št. 731 (Češko).

Nikel-Roskopf-ure K 3:90, 4:20, 5—. Srebrne ure K 8:40, nikel-budilnica K 2:90; budilnica z dvema zvonoma K 4—. Razpošiljatev proti povzetju. Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

39

Mestna hranilnica v Ptiju

sprejema

do preklica vsako nedeljo in
vsak praznik od 9. do 11. ure
dopoldne vlog e.

Ravnateljstvo.

Dva ekonoma in 1 vinogradniškega Šaferja

išče graščina Turniše pri Ptiju.

408

Hišnik (Hausmeister)

Iščem za svojo cinzano hišo trenzega, poštenega samskega moža, bi bode hišo čistil, svinje krmil in malo polje ter vrt v redu držal. Plača 20 K na mesec z vso hrano in stanovanjem. Ponudbe na upravo lista. Vstop takoj.

410

Zahtevajte

v vseh trgovinah in trafikah

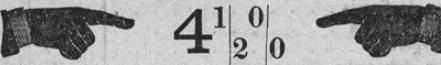
Štajerčeve užigalice

(„Štajerc“-Schweden.)

Hranilnica (sparkasa) mestne občine Celje.

Razglas.

Hranilnica mestne občine Celje naznana, da se pri njej kakor doslej tudi zanaprej obrestujejo hranilne vloge s

 4 1 | 0 | 2 0

Z novimi kakor tudi s dostavnimi vlogami zamore lastnik vložne knjižice vselej in v vsaki višini vloge prostovoljno razpolagati.

Knjižice lastnih hranilnih vlog kakor tudi vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shranitev.

Zunanjam vložiteljem nudijo se brezplačno na razpolago poštni-položni listi.

V spomin 50-letnega obstanka te hranilnice

izdajale se bodo v tekočem letu posebno lepo opremljene vložne knjižice, ki imajo izvanredno sposobljenost za darila.

125

Štajerc
petek, da
nasled
Naročni
strijlo :
4 krone
5 K 50
let; za
za celo 1
Ameriko
za drugo
računi na
rom na
mine. Na
čati napr
štev. se p
Uredništ
ništvo s
Ptiju, g
slop

Šte

Nov

F
armad
mega.
povso
čuda,
nost,
se zda
za ob
stol N
I
vedno
Vieme
signor
srbske
mobil
nejas